

**ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไข้ใน
สถานพยาบาลของรัฐ ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาล
และลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558¹**

พรรษชล หารรษา²

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มักพบข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในโรงพยาบาลและสถานพยาบาลทุกระดับ ทั่วทุกภาคในประเทศ รวมถึงความรุนแรงในขณะที่บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามสถานที่ต่างๆ มาขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงต่อบุคลากรหรือผู้รับบริการ ในลักษณะคำพูดหรือการกระทำ โดยเฉพาะการทำร้ายร่างกาย ทำลายข้าวของ ที่ส่งผลกระทบร้ายแรงทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อบุคลากรผู้รับบริการ โรงพยาบาล และสังคมเป็นอย่างมาก มีรายงานข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคลากรทางสาธารณสุขมากขึ้นทุกวัน ทั้งความรุนแรงที่เกิดจากผู้ป่วยญาติผู้ป่วย ผู้มารับบริการ หรือผู้ที่เจตนาก่อความรุนแรงในสถานพยาบาล โดยมีความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การพูดจาวักล่าว คำทอ ดุหมิ่น เหยียดหยาม ข่มขู่ ตะคอก สัมผัสร่างกายโดยไม่ยินยอมและไม่มีเหตุอันควร ติดตามบุคลากรไปนอกโรงพยาบาลหลังเวลาปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ทำลายสิ่งของ ทำร้ายตนเอง ทำร้ายผู้อื่น ใช้อาวุธ มีด ปืน

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ากฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไข้ในสถานพยาบาลของรัฐ ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายในชีวิตและร่างกายของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ในสังคมไทยในยุคปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปหลายด้าน หลาย

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไข้ในสถานพยาบาลของรัฐ ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณฐ สันดาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดเชียงใหม่) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แบบ และหลายวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และไม่ดี ต่างคนต่างมุมมอง เมื่อ มุมมองของแต่ละคนไม่เหมือนกันนั้น ก็เกิดเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทกันในกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงระหว่างวัยถือเป็น ช่วงสำคัญที่สุด เนื่องจาก จะเริ่มจากสิ่งที่ได้รับในวัยนี้ สภาพแวดล้อมรอบตัวมีอิทธิพลมาก เพราะจะทำให้ได้รับการซึมซับในสิ่งที่สังคมนั้นๆ หากสังคมดี ถือเป็นโชคดี แต่ถ้าอยู่ในสังคมที่ไม่ดีจะ ได้รับและซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีนั้นไปด้วย ปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่นใน สังคมไทยเริ่มรุนแรงขึ้นทุกวัน ซึ่งมีทั้งที่เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรืออาจมีที่ไม่ เป็นข่าว ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือบาดเจ็บกันทั้งสองฝ่าย ทำให้สร้างความ เดือดร้อนกับตัวผู้ก่อเหตุเองและผู้ปกครอง ซึ่งที่ผ่านมาทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ได้มีการหา แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นมาโดยตลอด เพื่อลดและ ป้องกันทะเลาะวิวาท พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของ สถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ข้อ 7 (1) และข้อกำหนด ด้านระบบการจัดการคุณภาพและความปลอดภัยในโรงพยาบาล มุ่งเน้นการรักษาความปลอดภัย ในด้านสถานที่ สภาพแวดล้อม อุปกรณ์เครื่องมือแพทย์มีความสะอาดเพียงพอหรือไม่ มิได้ กำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยในชีวิตของผู้เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล ซึ่งสามารถ โดนทำร้ายจากบุคคลภายนอกได้ทุกเมื่อ

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของคนไข้ใน โรงพยาบาลของรัฐ ในการออกข้อกำหนดดังกล่าวมุ่งเน้นการรักษาความปลอดภัยในด้าน สถานที่ สภาพแวดล้อม อุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ มิได้บัญญัติมุ่งเน้น ในการรักษาความปลอดภัย ในทรัพย์สินของคนไข้ที่เข้ารับบริการในโรงพยาบาลของรัฐ เมื่อคนไข้เข้ารับบริการใน โรงพยาบาลของรัฐและมีทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงติดตัวมาด้วย และเหตุเหตุการณ์ไม่คาดคิดหรือ จุกเงินไม่มีญาติมาด้วย และหากคนไข้ต้องเข้ารับการรักษาตัวจึงไม่มีผู้ดูแลทรัพย์สิน ซึ่งการดูแล ความปลอดภัยในทรัพย์สินยังไม่มียกเว้นหรือข้อกำหนดไว้เกี่ยวกับการดูแลและความปลอดภัย ในทรัพย์สินของผู้เข้ารับการรักษา หากจะเปรียบเทียบการเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลกับ กรณี เข้าไปพักอาศัยในโรงแรมแล้วของหาย โรงแรมหรือที่พักนั้นต้องรับผิดชอบ แม้ทรัพย์สินที่ หายนั้นเกิดจากบุคคลภายนอกที่เข้าไปลักทรัพย์ของผู้พักอาศัยในโรงแรม ทางโรงแรมก็ยังคง รับผิดชอบ และทรัพย์สินที่หายในโรงพยาบาล แม้ทรัพย์สินที่หายนั้นเกิดจากการที่บุคคลภายนอก

เข้าไปลึกในขณะที่ผู้เข้ารับบริการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล โรงพยาบาลย่อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีประเด็นในการต้องพิจารณาในการที่จะต้องเยียวยาผู้เสียหายจากการถูกลักทรัพย์ โดยต้องพิจารณาว่าโรงพยาบาลได้ทำละเมิดต่อผู้ป่วยหรือไม่ หรือเรื่องเงินหรือของมีค่านั้น ถ้าทางโรงพยาบาลได้แจ้งและผู้ป่วยรับทราบแล้วว่า ห้ามนำของมีค่ามาด้วยเมื่อมารับป่วยในโรงพยาบาล แต่ผู้ป่วยฝ่าฝืนเอง เช่นนี้โรงพยาบาลก็ไม่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งทางโรงพยาบาลก็ต้องมีหลักฐานลงนามผู้ป่วยหรือญาติว่ารับทราบแล้วแต่กรณีดังกล่าวมิได้รวมถึงเหตุการณ์ที่ผู้เข้ารับการรักษาตัว เข้ารับการรักษาในสถานการณฉุกเฉิน เกิดอันตรายสาหัส ไม่ได้มีญาติหรือผู้ติดตามมาที่โรงพยาบาล กรณีนี้ผู้ป่วยไม่สามารถลงนามได้ และทางโรงพยาบาลไม่รับผิดชอบ จึงเกิดปัญหาว่าหาทรัพย์สินผู้เข้ารับการรักษาสูญหายหรือถูกลักขโมยไปในขณะเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ในสถานการณ์ปัจจุบันมักเกิดเหตุการณ์มีบุคคลภายนอกปลอมตัวเป็นญาติของผู้เข้ารับการรักษาตัว เข้ามาลักทรัพย์สินของผู้เข้ารับการรักษาตัว ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับโรงพยาบาลและผู้เข้ารับการรักษาตัว เนื่องจากบางคนเข้ารับการรักษาตัวเพียงผู้เดียว มิได้มีญาติมาด้วย หรือขณะนั้นอยู่คนเดียวไม่ได้มีคนเฝ้า ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะแยกแยะว่าผู้คนที่เข้ามาเป็นญาติของผู้เข้ารับการรักษาตัวจริงหรือไม่ หรือเป็นบุคคลภายนอกที่ปลอมตัวมาเพื่อลักทรัพย์สินดังนั้นมาตรการรักษาความปลอดภัยจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและต้องกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของสถานพยาบาล ซึ่งเป็นเรื่องของเชิงบริหารที่จะกำหนดให้โรงพยาบาลมีการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้ที่มาเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้เข้ารับการรักษาร้องขอ ให้มีมาตรการในการรักษาความปลอดภัย โดยโรงพยาบาลต้องเป็นจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมหรือลดช่องโอกาสของบุคคลภายนอกที่จะสามารถเข้ามาลักทรัพย์ของผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เมื่อไม่มีการมาตรการรักษาความปลอดภัยและกฎหมายยังไม่ได้บัญญัติถึงหน้าที่ของโรงพยาบาลในกรณีที่มีบุคคลภายนอกเข้ามาลักทรัพย์ของคนไข้ในโรงพยาบาลไว้ ทำให้ไม่มีผู้รับผิดชอบต่อทรัพย์สินที่หายไป จึงเกิดปัญหานี้ขึ้น

ประเด็นปัญหาที่สาม การเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากอันตรายในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นการกำหนดให้โรงพยาบาลต้องมีลักษณะให้บริการ โดยจัดให้มีความปลอดภัย ซึ่งกฎกระทรวงฉบับนี้เป็นเพียงแต่กำหนด

ลักษณะของสถานพยาบาลและการให้บริการ มิได้บัญญัติถึงบทกำหนดโทษ ในกรณีผู้เข้ารับการรักษาตัวจากการถูกทำร้ายร่างกาย และมีบุคคลภายนอกเข้ามาในสถานพยาบาลเพื่อทำร้ายร่างกายซ้ำ จึงทำให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นแก่ผู้เข้ารับการรักษาตัวและสถานพยาบาล รวมถึงเจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาลนั้น และกรณีที่มิบุคคลภายนอกเข้ามาในสถานพยาบาลและลักทรัพย์สินของผู้เข้ารับการรักษาตัว เมื่อมิได้มีบทกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าว เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น จึงไม่มีผู้ใดมารับผิดชอบ และทำให้ไม่มีผู้ใดเยียวยาค่าเสียหายจากการทำร้ายร่างกาย เยียวยาค่าเสียหายทางจิตใจ และการเยียวยาค่าเสียหายจากการลักทรัพย์ของผู้เข้ารับบริการ ปัจจุบันนั้นการชดเชยความเสียหายจากการรับบริการในโรงพยาบาลโดยไม่พิสูจน์ความผิดนั้น ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนจึงไม่ได้มีการนำการชดเชยดังกล่าวมาใช้อย่างแพร่หลายมากนัก และไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับทุกกรณี หากสามารถนำมาปรับใช้ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมา ยังไม่มีบทกำหนดเอาไว้ในพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ.2541 และกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558

ประเด็นปัญหาที่สี่ การเพิ่มโทษกับผู้กระทำความผิดในการทำร้ายร่างกายคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 มิได้บัญญัติถึงบทกำหนดโทษของผู้กระทำความผิดในการทำร้ายร่างกายคนไข้ในโรงพยาบาลเอาไว้ จึงเป็นปัญหาในการลงโทษและการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดในการทำร้ายร่างกายคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายและผู้บาดเจ็บเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล ซึ่งผู้เข้ารับการรักษาตัวมั่นใจว่า โรงพยาบาลคือสถานที่รักษาคน ช่วยชีวิตคน เป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากอันตราย แต่ปรากฏว่ามีผู้กรณีได้ตามมาทำร้ายร่างกายถึงในโรงพยาบาลโดยที่โรงพยาบาลมิได้กำหนดมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยในกรณีบุคคลภายนอกเข้ามาทำร้ายร่างกายผู้เข้ารับการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล เนื่องจากเกิดปัญหาการทำร้ายร่างกายในสถานพยาบาลของรัฐและมีการลักทรัพย์สินของผู้เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งหากนอกรอบรวมย่อมไม่มีความปลอดภัยในการดูแลทรัพย์สิน แม้จะมีตู้ให้เก็บของหรือมีล็อกเกอร์แต่สามารถทำลายกุญแจได้อย่างง่ายดาย และเมื่อไม่มีการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยและ

มิได้กำหนดบทลงโทษเอาไว้อย่างชัดเจน ผู้กระทำความผิดย่อมไม่เกรงกลัวต่อความผิด จึงสามารถกระทำความผิดซ้ำได้อีก

จากการศึกษาค้นคว้า กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายในชีวิตและร่างกายของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ให้เพิ่มบทบัญญัติใน กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ข้อ 7 (7) ความว่า “มีมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายในชีวิตและร่างกายของคนไข้ขณะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ให้เพิ่มบทบัญญัติในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ข้อ 7 (8) ความว่า “มีมาตรการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของคนไข้ขณะเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล”

3. ปัญหาการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากอันตรายในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ให้เพิ่มบทบัญญัติในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ข้อ 7 (9) ความว่า “มีมาตรการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากอันตรายในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ”

4. การเพิ่มโทษกับผู้กระทำความผิดในการทำร้ายร่างกายคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ให้เพิ่มบทบัญญัติในกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ.2558 ข้อ 7 (10) เพิ่มบทกำหนดโทษในการกระทำความผิดในการทำร้ายร่างกายคนไข้ในโรงพยาบาลของรัฐ และในบทกำหนดโทษให้มีการเพิ่มเหตุการณ์ในการทำร้ายร่างกายในซึ่งเกิดขึ้นในโรงพยาบาลของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

จิตติ ติงศภักดิ์. กฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2536.

ชยุตร์ มากวัฒนสุข (พฤศจิกายน 2541) การบริหารงานความปลอดภัยสมัยใหม่. ในการประชุมวิชาการความปลอดภัยและอาชีวอนามัยแห่งชาติ ครั้งที่ 1 : พัฒนาความปลอดภัยสู่ศตวรรษใหม่ (หน้า 14-19) กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

ไพจิตร ปุญญพันธุ์. คำอธิบายกฎหมายเฉพาะเรื่อง ประมวลกฎหมายอาญา ลัทธิพยานโดยใช้อุบายมีได้หรือไม่และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อสันนิษฐานความผิดทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์, 2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

สัญญา สัจจาณิช. คำอธิบายกฎหมายอาญาว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงสุทธการพิมพ์, 2514.